

РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ

Гопей К.О.

студентка,

Національний авіаційний університет

ФУНКЦІОНУВАННЯ ГЕОМЕТРИЧНИХ МЕТАФОР У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Вивчення різних видів дискурсу наразі є актуальним напрямом сучасної лінгвістики. Апеляція до геометричних об'єктів при творенні метафори є доволі частотним явищем, що постає джерелом утворення геометричних метафор.

Метафора становить репрезентацію одних сенсів, що виражаються через інші. Вона є прихованим порівнянням, в ході якого назва одного предмету застосовується до іншого й виділяє, таким чином, певну його важливу рису. На думку О. П. Чудінова, метафорична модель є головною характеристикою мовної картини, оскільки вона становить частину ментальності та розглядається в дискурсі [4, с. 69].

Мовна картина світу активно звертається до використання просторової семантики в когнітивній системі мови. Ми підтримуємо думку М.М. Болдирєва, який підкреслює значення просторових метафор як образних виразів, що є важливими в процесі концептуалізації семантичних сфер, зокрема абстрактних. Науковець зазначає, що більшість просторових об'єктів не існує насправді, проте вони є ментальними конструктами [1, с. 213].

Геометрія є наукою, що вивчає властивості геометричних фігур: трикутника, квадрата, кола, піраміди, сфери та ін. Відтак, геометрична метафора репрезентує геометричні форми за допомогою іншого сенсу або назви рис характеру людини чи інші поняття, апелюючи до геометричних фігур у мовному просторі.

Деякими лінгвістами виокремлюється комунікативна домінанта у формуванні геометричних метафор, що відіграє важливу роль в процесі вербалізації візуальної інформації.

Дослідження В. М. Топорова присвячене розкриттю сутності геометричної концептуалізації, її ролі у вивченні особливостей

семантичної репрезентації концептів елементарних геометричних фігур. Аналіз цього дослідження дозволив зробити висновок про зв'язок асоціації та символів геометричних об'єктів зі сферою чуттєвого досвіду та сферою мислення [3, с. 12].

Зазначені процеси закладаються в людську свідомість з дитинства, а їх просторові поняття є первинними для нашої свідомості. На думку О.Н. Селіверстової, геометричне зображення простору відповідає мовному уявленню [2, с. 351].

Сказане вище підкреслює наявність можливості розуміння зовнішнього світу, структури його свідомості крізь зміст метафор, якими насичені тексти сучасної літератури та ЗМІ. Образи, що витворюються за допомогою аналізованого лінгвістичного явища, допомагають адресантами інформації в переосмисленні складної та багатоаспектної сфери економічного та суспільного життя за допомогою термінів більш близького для них просторово-геометричного досвіду.

Простір, утім, має власні обмеження. Ознака «межа, кордон» актуалізується, коли метафоризуються назви геометричних понять лінія й точка: *point of no return, put on the line*.

Характерною рисою сучасних англомовних текстів є використання геометричних метафор, що описують позицію геометричних фігур точка й кут у просторі.

В англійському медіадискурсі представлені метафори *circle, sphere, round*. За допомогою геометричного поняття окружність реалізується асоціація із циклічністю різних процесів у житті суспільства, зокрема, у політичній та спортивній сферах: *going round in circles* (топтатися на місці), *come full circle* (здійснити повний оберт).

Геометрична метафора окружності розглядається з точки зору повноти, завершеності: *in round figures* (в круглих числах). У дизайні логотипів, наприклад, шаблон кола уособлює багато людей або частини, що складають єдине ціле. За допомогою кола ефективно представляються такі групи, як колектив, глобальні організації й державні установи.

Вплив на підсвідомість, символи та метафори є оптимальним засобом досягнення й утримання уваги з боку аудиторії. Символічний зв'язок має давню історію, що сягає часів, коли писемність ще не була винайдена. Символи та метафори розширюють значення інформації, але відрізняються відносно

функціональності. Символічний зв'язок лаконічно передає інформацію, у той час як метафоричні лінії слугують поєднанню конкретних елементів висловлювання.

Деякі геометричні метафори можуть мати негативну конотацію. Так, у якості прикладу можна навести метафору *pyramid scheme* (фінансова піраміда), яка описує отримання прибутків у шахрайський спосіб. Зазначена метафора враховує просторові характеристики такої геометричної фігури, як піраміда. Таким чином, можна стверджувати, що сучасна людина бере активну участь у геометричній концептуалізації простору.

Підсумовуючи вищесказане, слід зауважити, що вивчення метафори є міждисциплінарним явищем. Окрім лінгвістики, метафора активно вживається в психології, філософії та логіці. Зростання теоретичного інтересу до метафорики спричинене збільшенням її присутності в різноманітних видах текстів, починаючи з художньої літератури та публіцистики й завершуючи спеціалізованими виданнями. Наявність геометричних метафор сприяє когнітивній концептуалізації та категоризації.

Список використаних джерел:

1. Болдырев Н.Н. Отражение пространства деятеля и пространства наблюдателя / Н.Н. Болдырев // Логический анализ языка. Языки пространств. – Москва: Языки русской культуры, 2000. – С. 212-216.
2. Селиверстова О.Н. Труды по семантике / О.Н. Селиверстова. – Москва: Языки славянской культуры, 2004. – 959 с.
3. Топоров В.Н. Пространство и текст / В.Н. Топоров // Текст: семантика и структура. – Москва, 1983. – С. 12.
4. Чудинов А.П. Метафорическая мозаика в современной политической коммуникации / А.П. Чудинов. – Екатеринбург: Уральский государственный педагогический университет, 2003. – 248 с.